

پیش بینی عملکرد تحصیلی در دانشجویان رشته‌ی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی کاشان زهرا تقریبی^۱، دکتر اسماعیل فخاریان^۲، فخرالسادات میرحسینی^۳، دکتر سیداصغر رسولی نژاد^۴، حسین اکبری^۵، حسین عاملی^۶

نویسنده‌ی مسئول: کاشان، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، گروه پرستاری مدیریت بهداشت tagharrobi_z@kaums.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: شناسایی عوامل موثر بر وضعیت تحصیلی از اهمیت ویژه برخوردار است. با توجه به تناقضات موجود در ارتباط با عوامل تاثیرگذار، مطالعه‌ی با هدف شناسایی عوامل پیش بینی کننده وضعیت تحصیلی بر روی کلیه‌ی دانش آموختگان رشته‌ی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی کلیه‌ی دانش آموختگان رشته‌ی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی کاشان از سال ۱۳۷۱ تا انتهای ۱۳۸۲ (۲۳۰ نفر) به صورت سرشماری انتخاب شدند. پرسشنامه‌ی مشتمل بر اطلاعات دموگرافیک، معیارهای پذیرش، پیشینه و وضعیت تحصیلی دانش آموخته مورد استفاده قرار گرفت. اطلاعات با استفاده از آنالیز رگرسیون لجستیک تک متغیره و چند متغیره تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: آنالیز تک متغیره نشان داد استفاده از سهمیه‌های خاص ($OR=3/88$ ، $P=0/044$) و معدل دیپلم پایین بر عملکرد تحصیلی تاثیر منفی دارند. رگرسیون لجستیک چندمتغیره نیز معدل دیپلم را به عنوان قوی‌ترین عامل پیش بینی کننده‌ی عملکرد تحصیلی معرفی نمود، این آنالیز نشان داد به ازای افزایش هر نمره در معدل دیپلم احتمال موفقیت در تحصیل ۲۴/۵ درصد افزایش می‌یابد.

نتیجه‌گیری: با توجه به تاثیر معدل دیپلم بر عملکرد تحصیلی، لحاظ نمودن اهمیت معدل دیپلم در پذیرش دانشجو و تجدیدنظر در آرایش ترمی دروس دانشجویانی که معدل دیپلم مطلوبی ندارند، پیشنهاد می‌شود.

واژگان کلیدی: عملکرد تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، عوامل پیش بینی کننده، رشته‌ی اتاق عمل

۱-کارشناس ارشد پرستاری، مربی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۲-متخصص جراحی اعصاب، استادیار دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۳-کارشناس ارشد هوشبری، مربی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۴-دکترای مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۵- دکترای آمار، استادیار دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۶-کارشناس ارشد مدیریت دولتی، اداره تحصیلات تکمیلی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان

مقدمه

یکی از مراحل مهم در فرایند آموزش، ارزشیابی است و یکی از انواع مهم ارزشیابی آموزشی نیز ارزشیابی پیشرفت تحصیلی می‌باشد. (۱). تعاریف متفاوتی از موفقیت تحصیلی و روش‌های اندازه‌گیری آن وجود دارد که به‌طور عمده در دو حیطه‌ی عینی و ذهنی قرار می‌گیرند، موفقیت در واقع به دست آوردن نتایج عینی، ملموس و محسوس است (۲). در پژوهش‌های انجام شده پیرامون ارزیابی پیشرفت تحصیلی، نمرات دروس یا دوره‌های تحصیلی به عنوان معیار تعیین‌کننده‌ی موفقیت تحصیلی مدنظر قرار گرفته، تجزیه و تحلیل شده اند (۳-۵). با این اوصاف عملکرد تحصیلی دانشجویان در رشته‌ها، مقاطع و دانشگاه‌های مختلف متفاوت است و تابع عوامل فردی و آموزشی متعدد می‌باشد (۸-۵). در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند شیوع عدم موفقیت تحصیلی در رشته‌های مختلف ۱۹/۲ درصد گزارش شده (۹)، این رقم در دانشگاه علوم پزشکی تبریز در گروه پرستاری و مامایی ۱۰/۶ درصد برآورد گردیده (۱۰)، در دانشگاه علوم پزشکی اردبیل نیز شیوع مشروطی در دانشجویان رشته‌ی اتاق عمل ۴/۷ درصد قید شده است (۱۱). با توجه به متفاوت بودن آمارهای گزارش شده، تبعات روحی، روانی، خانوادگی و اجتماعی ناشی از شکست تحصیلی (۱۰، ۱۰، ۶) و اهمیت ارتقای کیفیت آموزش (۸، ۱۲، ۱۳، ۱۴)، غربالگری و شناسایی به موقع دانشجویان ممتاز و دانشجویان در معرض خطر افت تحصیلی ضروری است، بدیهی است که لازمه‌ی شناسایی این‌گونه دانشجویان شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده وضعیت تحصیلی می‌باشد. در ارتباط با عوامل موثر بر وضعیت تحصیلی پژوهش‌های زیادی در گروه‌های پزشکی انجام شده است (۲۰-۱۳)، یافته‌های آن‌ها حاکی از تناقضات متعدد می‌باشد. در پژوهش انجام شده در دانشگاه جندی شاپور اهواز ۱۱ درصد تغییرات عملکرد تحصیلی دانشجویان توسط معدل پیش دانشگاهی، ۵ درصد آن توسط سهمیه پذیرش، ۷ درصد توسط محل سکونت و ۳ درصد توسط جنسیت قابل تبیین گزارش شده است (۲۱). برخی پژوهش‌ها موفقیت‌های تحصیلی قبلی را از جمله متغیرهای مهم پیش‌بینی‌کننده وضعیت تحصیلی بر شمرده‌اند (۲۳ و ۱۹، ۱۷)، در این خصوص باستیاس روی تأثیر معدل دبیرستان، نمره‌ی امتحان ورودی، سابقه‌ی تحصیلات

دانشگاهی و محل سکونت تاکید نموده (۲۴) و در مطالعه‌ای دیگر معدل دیپلم به عنوان عامل معتبر در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی در دانشجویان پزشکی گزارش شده است (۲۵). در دانشکده‌ی پیراپزشکی کاشان شانس وقوع مشروطی، اخذ معدل کل کمتر از ۱۴ و تکرار درس در دانشجویان غیر بومی به ترتیب ۱/۲۶، ۱/۴۲ و ۱/۶۷ برابر دانشجویان بومی گزارش شده، معدل دیپلم نیز در دانشجویان غیر مشروط، در گروهی که معدل کل ۱۴ به بالا داشتند و در گروهی که با تکرار درس مواجه نشده بودند به ترتیب بیش از ۷، ۷/۹ و ۲/۶ درصد نسبت به سایرین بیشتر بود (۲۶). در بررسی انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی بابل تأثیر محل سکونت، معدل دیپلم، سن و فاصله‌ی زمانی بین اخذ دیپلم تا ورود به دانشگاه بر وضعیت تحصیلی دانشجویان معنی‌دار گزارش نشده است (۱۳). برخی از محققین نیز تأثیر عوامل دیگری نظیر سهمیه (۲۸ و ۲۷، ۱۳)، وضعیت تاهل (۱۳ و ۹)، اشتغال (۲۸ و ۱۳)، انتقال از سایر دانشگاه‌ها (۲۹)، رضایت از رشته (۹)، علاقه به رشته، خوش بینی نسبت به آینده‌ی شغلی، تحصیلات والدین، انجام فعالیت‌های پژوهشی (۲۸) را مورد بررسی قرار داده‌اند. در هر حال نظر به تأثیر عوامل متعدد، تناقضات موجود در یافته‌های پژوهش‌های پیش‌گفت و عدم انجام تحقیقی در این زمینه در دانشجویان رشته‌ی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی کاشان، مطالعه‌ای به منظور بررسی عوامل پیش‌بینی‌کننده وضعیت تحصیلی بر روی کلیه‌ی دانش‌آموختگان رشته‌ی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی کاشان از ابتدای پذیرش دانشجو در این رشته‌ی (سال ۱۳۷۱) تا انتهای سال ۱۳۸۲ انجام گرفت. امید است نتایج این مطالعه دست اندرکاران را در طراحی و اجرای برنامه‌های مداخله‌ای در جهت پیشگیری از افت تحصیلی یاری دهد.

روش بررسی

مقاله‌ی حاضر بر اساس مطالعه‌ی توصیفی از نوع مقطعی بود که در آن کلیه‌ی دانش‌آموختگان رشته‌ی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی کاشان از سال ۱۳۷۱ تا انتهای سال ۱۳۸۲ (۹ ورودی) که از طریق کنکور سراسری پذیرش شده، جهت ثبت نام مراجعه کرده بودند، انتخاب

متغیرها از رگرسیون لجستیک چند متغیره استفاده شد. در مرحله ی اخیر عملکرد تحصیلی به عنوان متغیر وابسته به صورت نمره ی یک برای موفقیت و نمره ی صفر برای عدم موفقیت، و سایر متغیرها به عنوان متغیر مستقل به روش Enter وارد مدل شدند. البته در هر بخش از آنالیزهای انجام شده، نمونه‌هایی دخالت داده شدند که اطلاعات مربوط به آنها در حیطه‌ی مورد نظر کامل بود، به علاوه، با توجه به تعداد کم دارندگان دیپلم غیرتجربی، افراد انتقالی از سایر دانشگاه‌ها و افراد میهمان در سایر دانشگاه‌ها، این سه عامل در آنالیزها وارد نشدند. در کلیه‌ی موارد نیز سطح معنی‌داری، کمتر از ۵ درصد در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در این مطالعه‌ی پرونده ۲۳۰ نفر مورد بررسی قرار گرفت. مشخصات دموگرافیک واحدهای پژوهش در جدول شماره یک نشان داده شده است. معدل کل ۱۰۳ نفر (۴۴/۸ درصد) کمتر از میانگین بود. جدول دو بیان‌گر وضعیت هر یک از عوامل مرتبط احتمالی با عملکرد تحصیلی می باشد. آنالیز تک متغیره تاثیر سهمیه را بر عملکرد تحصیلی معنی‌دار گزارش کرد، به علاوه نشان داد به ازای هر نمره افزایش در معدل دیپلم خطر عدم موفقیت در تحصیل ۱۷/۳ درصد کاهش می یابد، در این مرحله از آنالیز تاثیر سایر عوامل از نظر آماری معنی دار نبود.

با تعدیل اثر مخدوش‌کنندگی سایر متغیرها، رگرسیون لجستیک چند متغیره، معدل دیپلم را به عنوان عامل مهم پیش‌بینی‌کننده‌ی عملکرد تحصیلی معرفی نمود، به گونه‌ای که به ازای افزایش هر نمره در معدل دیپلم، شانس موفقیت در تحصیل (اخذ معدل ۱۵/۴۱ و بالاتر) ۲۴/۵ درصد افزایش می یابد. آنالیز چند متغیره تاثیر سایر عوامل را معنی‌دار گزارش نکرد (جدول ۳).

شدند. دانشجویانی که به دانشگاه‌های دیگر انتقالی گرفته بودند، و دانشجویانی که از سایر دانشگاه‌ها میهمان شده بودند، در مطالعه دخالت داده نشدند. دانشجویانی که از سایر دانشگاه‌های انتقالی گرفته بودند، در نمونه‌های مطالعه لحاظ گردیدند. در مجموع ۲۳۰ نفر به صورت سرشماری انتخاب و اطلاعات براساس مستندات موجود در آموزش کل، آموزش دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، و آموزش دوره‌های شبانه به وسیله‌ی پرسشنامه‌ای مشتمل بر سن، وضعیت تاهل، محل سکونت، نوع دیپلم، نوع سهمیه‌ی قبولی در کنکور ورودی، فاصله دیپلم تا ورود به دانشگاه، معدل دیپلم، رتبه در کنکور ورودی، انتقال از سایر دانشگاه‌ها، میهمانی (در سایر دانشگاه‌ها، معدل پیش‌دانشگاهی (ویژه‌ی دانشجویان نظام جدید) و وضعیت تحصیلی دانش‌آموخته (معدل کل) توسط کارشناسان آموزش جمع‌آوری گردید. جهت محرمانه نگه داشتن اطلاعات برای هر پرسشنامه یک کد اختصاص داده شد. لازم به ذکر است قبل از اجرا، اعتبار‌صوری پرسشنامه به تأیید همکاران هیات علمی رسید، تعداد محدودی پرسشنامه نیز در اختیار کارشناسان آموزش قرار گرفت و اشکالات مطرح شده در تکمیل پرسشنامه از سوی آن‌ها در طراحی پرسشنامه و یا راهنمای تکمیل آن لحاظ گردید. چون نقصان اطلاعاتی در ارتباط با برخی از عوامل مرتبط احتمالی (رتبه‌ی کنکور ورودی و معدل دوره‌ی پیش‌دانشگاهی) زیاد بود، آن موارد در ابتدا از تحلیل‌ها حذف گردیدند. نمونه‌ها بر حسب معدل کل دوره‌ی دانشگاه به دو گروه تقسیم شدند. بدینگونه که معدل کل کمتر از میانگین (۱۵/۴۱) به عنوان عملکرد تحصیلی ناموفق و معدل کلی در حد میانگین و بالاتر به عنوان موفقیت در تحصیل منظور شد. با نرم افزار Spss-16 اطلاعات در دو مرحله آنالیز شد. در مرحله‌ی اول به منظور بررسی رابطه بین هر یک از عوامل مرتبط احتمالی با عملکرد تحصیلی از آنالیز رگرسیون لجستیک به روش Univariate و در مرحله ی دوم جهت کنترل اثر مخدوش‌کنندگی سایر

جدول یک: مشخصات دموگرافیک واحدهای مورد بررسی (n=۲۳۰)

تعداد (درصد)	فراوانی:	عامل مورد بررسی
(۷۴/۸)۱۷۲	دختر	جنس
(۲۵/۲)۵۸	پسر	
(۳۴/۳)۷۹	بومی	محل سکونت
(۶۴/۸)۱۴۹	غیربومی	
(۰/۹)۲	نامشخص	نوع دیپلم
(۹۸/۳)۲۲۶	تجربی	
(۱/۷)۴	سایر	وضعیت تاهل
(۹۶/۵)۲۲۲	مجرد	
(۳/۵)۸	متاهل	سهمیه
(۹۱/۷)۲۱۱	مناطق	
(۷)۱۶	سایر	دوره
(۱/۳)۳	نامشخص	
(۵۵/۷)۱۲۸	روزانه	فاصله‌ی زمانی دیپلم تا ورود به دانشگاه
(۴۴/۳)۱۰۲	شبانه	
(۵۴/۸)۱۲۶	یکسال یا کمتر	سابقه‌ی میهمانی در سایر دانشگاه‌ها
(۲۸/۷)۶۶	بیش از یکسال	
(۱۶/۵)۳۸	نامشخص	سابقه‌ی انتقال از سایر دانشگاه‌ها
(۹۸/۷)۲۲۷	ندارد	
(۱/۳)۳	دارد	سن در بدو ورود به دانشگاه
(۱/۷)۴	دارد	
(۹۸/۳)۲۲۶	ندارد	معدل دیپلم
انحراف معیار ± میانگین		
۱۹/۵۷ ± ۱/۷۷ سال		طول مدت تحصیل
۱۴/۹۴ ± ۲/۳۳		
۴/۱۰ ± ۰/۵۶ ترم		معدل کل دوره
۱۵/۴۱ ± ۱/۱۷		

جدول دو: توزیع واحدهای مورد پژوهش برحسب وضعیت عملکرد تحصیلی و به تفکیک عوامل مرتبط احتمالی

عوامل مرتب عملکرد تحصیلی	موفق	ناموفق	نتیجه آزمون تک متغیره	نسبت شانس خام (محدوده با ۹۵ درصد اطمینان)
جنس	دختر	۷۷ (۷۴/۸)	P>۰/۰۵	-
	پسر	۲۳ (۲۰/۹)		
محل سکونت	کاشان و حومه / بومی	۴۵ (۴۰/۹)	P>۰/۰۵	-
	غیربومی / سایر	۶۵ (۵۹/۱)		
نوع دیپلم	تجربی	۱۰۹ (۹۹/۱)	P>۰/۰۵	-
	سایر	۲ (۱/۹)		
وضعیت تاهل	مجرد	۱۰۸ (۹۸/۲)	P>۰/۰۵	-
	متاهل	۲ (۱/۸)		
سهامیه (سایر نسبت به مناطق)	مناطق	۱۰۶ (۹۷/۲)	*P=۰/۰۴۴	۳/۸۸ (۱/۰۴-۱۴/۵۴)
	سایر	۳ (۲/۸)		
دوره	روزانه	۶۱ (۵۵/۵)	P>۰/۰۵	-
	شبانه	۴۹ (۴۴/۷)		
فاصله دیپلم تا ورود به دانشگاه	یکسال یا کمتر	۶۶ (۶۸/۸)	P>۰/۰۵	-
	بیش از یکسال	۳۰ (۳۱/۲)		
معدل کتبی دیپلم	۱۵/۴۶±۲/۲۴	۱۴/۴۶±۲/۳۲	*P=۰/۰۰۲	۰/۸۲۷ (۰/۸۳۳-۰/۹۳۴)
سن ورود	۱۹/۳۰±۱/۴۶	۱۹/۷۲±۱/۸۲	P>۰/۰۵	-

*significant

جدول سه: مدل رگرسیون لجستیک چند متغیره عوامل پیش بینی کننده موفقیت تحصیلی

عوامل	شاخص	B	SE	Wald	P	Adjusted Odds Ratio (محدوده با ۹۵ درصد اطمینان)
جنس	۰/۰۳۳	۰/۴۴۴	۰/۰۰۵	۰/۹۴۱	۰/۴۳۳-۲/۴۶۶	۱/۰۳۳
سن ورود	-۰/۰۹۱	۰/۱۲۳	۰/۵۴۷	۰/۴۶۰	۰/۷۱۸-۱/۱۶۲	۰/۹۱۳
وضعیت تاهل	۱/۴۵۹	۰/۹۳۸	۲/۴۱۷	۰/۱۲۰	۰/۶۸۴-۲۷/۰۵۵	۴/۳۰۱
محل سکونت	-۰/۶۸۲	۰/۳۵۲	۳/۷۴۶	۰/۰۵۳	۰/۲۵۳-۱/۰۰۹	۰/۵۰۶
نوع دیپلم	۰/۰۰۰	۱/۴۶۷	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۵۶-۱۷/۷۴۴	۱/۰۰۰
سهامیه	-۱/۴۱۹	۰/۷۲۹	۳/۷۸۶	۰/۰۵۲	۰/۰۵۸-۱/۰۱۱	۰/۲۴۲
معدل دیپلم	۰/۲۱۹	۰/۰۹۸	۵/۰۱۴	۰/۰۲۵	۱/۰۲۸-۱/۵۰۹	۱/۲۴۵
دوره	۰/۳۷۱	۰/۴۰۳	۰/۸۴۷	۰/۳۵۸	۰/۶۵۸-۳/۱۹۰	۱/۴۴۹
فاصله ی دیپلم تا ورود به دانشگاه	-۲/۳۱۳	۴/۳۹۵	۰/۶۱۱	۰/۴۳۴	۰/۶۵۰-۲/۷۲۲	۱/۳۳۰
Constant						-

بحث

نتایج نشان داد استفاده از سهمیه‌های خاص و معدل دیپلم پایین بر عملکرد تحصیلی تاثیر منفی دارند. آنالیز رگرسیون لجستیک چند متغیره نیز معدل دیپلم را به عنوان مهم ترین عامل پیش بینی کننده‌ی عملکرد تحصیلی گزارش کرد. گرچه در برخی مطالعات تاهل به عنوان عامل خطر بروز افت تحصیلی قلمداد شده (۲۸، ۱۴، ۱۲، ۶، ۵، ۳) در پژوهش حاضر همانند برخی از مطالعات قبلی (۳۰، ۹، ۱۳) تاثیر تاهل بر عملکرد تحصیلی از نظر آماری معنی دار نبود. در تحقیق فعلی آنالیز تک متغیره نشان داد احتمال بروز عملکرد تحصیلی ناموفق در دانشجویان استفاده کننده از سهمیه‌های خاص ۳/۸۸ برابر استفاده کنندگان از سهمیه‌ی مناطق می باشد، نتایج برخی از بررسی‌های قبلی در راستای یافته‌های آنالیز تک متغیره است (۳۲ و ۳۱، ۲۸، ۱۴، ۱۳، ۵، ۳)، در حالی که در آنالیز چند متغیره همسو با برخی از مطالعات پیشین (۳۰، ۲۷، ۱۳) تاثیر این عامل معنی دار گزارش نشد. احتمالا محدود بودن تعداد نمونه در معنی دار گزارش نشدن اختلاف مذکور در این نوع آنالیز تاثیرگذار می باشد. در هر صورت با توجه به مسایل و مشکلات غالب دانشجویان سهمیه‌های خاص، افت تحصیلی در آن‌ها غیر قابل انتظار نیست و این مورد مساعدت پیش از پیش اساتید راهنما و مسوولین ستاد شاهد و اهتمام مسوولین دانشگاه‌ها را در جهت اجرای صحیح و کامل آیین نامه‌ی استاد مشاور طلب می کند. در این پژوهش تاثیر فاصله‌ی زمانی بین اخذ دیپلم تا ورود به دانشگاه بر عملکرد تحصیلی، هماهنگ با مطالعه‌ی باکویی در بابل (۱۳)، تایید نشد، در حالی که در مطالعات انجام شده در دانشکده‌ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز و دانشکده‌ی پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان، گسست بین دو مقطع تحصیلی به عنوان یک عامل آسیب رسان معرفی شده است، محققین علت احتمالی این یافته را عملکرد ضعیف در دبیرستان و کنکور قید کرده اند (۳۰ و ۳۵). در پژوهش فعلی محل سکونت بر عملکرد تحصیلی تاثیر معنی دار نداشت، این یافته در تایید نتایج بررسی‌های انجام شده در همدان و ارومیه (۷ و ۳۰) بوده، با یافته‌های

برخی از مطالعات در تناقض می باشد (۱۲ و ۳۰۶). مطالعه‌ی نظری نیز حاکی از شیوع بیشتر افت تحصیلی در دانشجویان غیرخوابگاهی است (۲۸)، احتمالا شرایط وامکانات متفاوت در خوابگاه‌های دانشجویی در توجیه علت اینگونه تفاوت‌های موردی قابل تامل باشد. در این مطالعه همانند مطالعه‌ی باکویی (۱۳) و فیرینگ (۳۳) تاثیر سن بر عملکرد تحصیلی تایید نشد. در حالی که برخی از مطالعات قبلی (۳۴ و ۱۴، ۱۲) بیان گر تاثیر منفی سن بر عملکرد تحصیلی می باشد، و در برخی از بررسی‌های صورت گرفته عملکرد دانشجویان مسن تر بهتر گزارش شده است که صاحب نظران علت آن را جستجوی بیشتر اقدامات حمایتی از سوی دانشجویان مسن تر و تجربیات و انگیزه‌ی بیشتر آنان برای ارتقای شغلی ذکر کرده اند (۳۶ و ۱۶، ۳۵). علی‌رغم اینکه در بررسی‌های صورت گرفته توسط فیرینگ و باکویی تاثیر معدل دیپلم بر عملکرد تحصیلی معنی دار گزارش نشده است (۳۳ و ۱۳)، در تحقیق فعلی معدل دیپلم به عنوان قوی ترین عامل پیش بینی کننده‌ی عملکرد تحصیلی گزارش شد. این یافته مطابق با نتایج برخی از پژوهش‌ها است (۲۸ و ۲۷، ۱۴). کارامرا یکی از فاکتورهای تاثیرگذار بر عملکرد دانشجویان را موفقیت قبلی در دوره‌ی دبیرستان مطرح نمود (۳۷). سیلیز (۳۸) و گاراوالیا (۲۲) نیز هر یک به گونه‌ای تاثیر موفقیت‌های قبلی را در پیشرفت تحصیلی تایید نمودند، باستیاس، فریشن شلاگر و ایرامانیات نیز از نقش پیشگویی کننده‌ی عملکرد دوره‌ی دبیرستان در پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی حمایت کرده (۲۴ و ۱۹، ۲۳) و در این زمینه تمنایی و همکاران علت عدم پیشرفت تحصیلی را در دانشجویانی که از پیشینه‌ی تحصیلی ضعیف برخوردارند، عدم آشنایی با مهارت‌های مطالعه قید کردند و در این راستا به ضرورت آموزش این گونه مهارت‌ها به خصوص برای دانشجویان جدیدالورود تاکید نمودند (۶). در این پژوهش تاثیر جنسیت بر عملکرد تحصیلی معنی دار گزارش نشد. برخی از بررسی‌ها همانند مطالعه‌ی فعلی نشان دهنده‌ی عدم تفاوت در عملکرد تحصیلی بین دو

می‌شود. در پذیرش دانشجو به اهمیت معدل دیپلم توجه شود، ترتیبی داده شود تا دانشجویانی که معدل دیپلم پایین‌تری دارند در شروع تحصیل مجاز به اخذ واحد درسی کمتری باشند، نه این‌که پس از چند بار مشروطی و عدم موفقیت تعداد واحدهای آن‌ها تقلیل داده شود، تشکیل کلاس‌های جبرانی و مشاوره‌ی تحصیلی برای جبران عقب ماندگی‌های قبل از دانشگاه تشکیل شود و آموزش مهارت‌های مطالعه در واحدهای درسی منظور گردد.

تقدیر و تشکر

پژوهشگران از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کاشان و کلیه‌ی کارشناسانی که در جمع‌آوری اطلاعات همکاری داشتند قدردانی بعمل می‌آورند.

جنس بوده (۳۹ و ۳۳)، برخی نشان دهنده‌ی عملکرد تحصیلی بهتر در دانشجویان مونث (۹ و ۴۰)، برخی نیز بیان‌گر عملکرد بهتر در دانشجویان مذکر می‌باشند (۳۳). در این زمینه تعدادی از محققین لزوم تحقیقات بیشتر، دقیق‌تر و عمیق‌تر را خاطر نشان ساختند (۲). لازم به ذکر است در ارتباط با نقش هر یک از عوامل بررسی شده و توجیه علت تفاوت‌های مشاهده شده بین مطالعات مختلف، باید به عواملی نظیر زمان، مکان، رشته، مقطع تحصیلی، ابزار و معیار ارزیابی، روش نمونه‌گیری و نحوه‌ی آنالیز آماری توجه شود. ضمناً این مطالعه بر اساس داده‌های موجود انجام شده و به علت این محدودیت، پرداختن به بسیاری از عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی از سوی محققین مقدور نبوده است، لذا توصیه می‌شود پژوهش‌های آتی روی دانشجویان، در حین تحصیل انجام شود.

نتیجه گیری

با توجه به نقش پیش‌بینی‌کننده پیشینه‌ی تحصیلی در عملکرد تحصیلی دانشجویان رشته‌ی اتاق عمل، موارد ذیل پیشنهاد

منابع

- سیف ع ا. اندازه‌گیری سنجش و ارزشیابی آموزشی. ویرایش سوم. تهران: انتشارات دوران؛ ۱۳۸۲. صفحه ۱۲۶.
- حدق دوست ع، صادقی راد ب، شمس‌الدینی ا، نفیسی ی، دهقانی م ر، آیت‌اللهی موسوی س ا. میزان و مصادیق موفقیت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی اعزام شده به خارج. مجله پژوهشی حکیم. ۱۳۸۹؛ ۱۳(۱): صفحات ۱۰-۱.
- ده بزرگی غ ر، موصلی ح ع. علل افت تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه شیراز ۱۳۷۸. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۱۳۸۲؛ ۵(۲): صفحات ۷۸-۷۴.
- فخاریان ا، تقریبی ز، میرحسینی ف، رسولی نژاد س ا، اکبری ح، عاملی ح. وضعیت تحصیلی دانش‌آموختگان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان و عوامل مرتبط با آن. مجله راهبردهای آموزش. تابستان ۱۳۸۸؛ ۲(۲): صفحات ۱۹-۱۳.
- منیری ر، قلب تراش ه، موسوی غ ع. بررسی علل عدم موفقیت تحصیلی در دانشجویان رشته‌ی پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان. آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۸۵؛ ۱۳(۱): صفحات ۱۴۰-۱۳۵.
- تمنایی فرم ر، نیازی م، امینی م. بررسی مقایسه‌ی عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان مشروط و ممتاز. دانشور رفتار. ۱۳۸۶؛ ۱۴(۲۴): صفحات ۵۲-۳۹.
- هزاهوئی س م م، فتحی ی، شمشیری م. بررسی برخی علل مشروطی از دید دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال ۸۱-۸۰. گامهای توسعه در آموزش پزشکی ۱۳۸۵؛ ۳(۱): صفحات ۴۲-۳۳.
- تقریبی ز، فخاریان ا، میرحسینی ف، رسولی نژاد س ا، اکبری ح، عاملی ح. عوامل مرتبط با وقوع مشروطی در دانش‌آموختگان دانشکده پرستاری و مامایی کاشان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۸۸؛ ۹(۱): صفحات ۲۹-۲۱.

- 9- Ghaderi R, Bijari P. Factors contributing to educational achievement and success in Birjand university of medical sciences. *J Med Educ*. 2007; 11(3&4):71-5.
- ۱۰- رئوفی م ب، صداقت ک، حنائی ج، ودیگران. عوامل فردی و خانوادگی موثر بر افت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال تحصیلی (۸۴-۱۳۸۳). مجله پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز. ۱۳۸۶؛ ۲۹(۴): صفحات ۱۱۵-۱۱۳.
- ۱۱- عدالت خواه ح، جهانگیری س، خان بابازاده م، امانی ف، هاشمیلر م. وضعیت تحصیلی دانش آموختگان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۸۴؛ ۵(۲): صفحات ۱۹۵-۱۹۳.
- ۱۲- مطلق م، الهام پور ح، شکورنیا ع. علل مشروط شدن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۸۷؛ ۸(۱): صفحات ۹۹-۹۱.
- ۱۳- باکویی ف، خیرخواه ف، سلملیان ه، امیدوار ش. بررسی عوامل موثر بر وضعیت تحصیلی دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرستان بابل. گامهای توسعه در آموزش پزشکی. ۱۳۸۹؛ ۷(۱): صفحات ۵۰-۴۴.
- ۱۴- آقاجانی دلوار م، امیدوار ش. روند تحصیلی فارغ التحصیلان مامایی و دانشجویان ورودی سالهای ۷۶-۷۱ دانشگاه علوم پزشکی بابل. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۱۳۸۲؛ ۲(۲): صفحات ۶۶-۶۲.
- 15- Wharrad HJ, Chapple M, Price N. Predictors of academic success in bachelor of nursing course. *Nurse Educ Today*. 2003; 23(4):246-54.
- 16- McCarey M, Barr T, Rattray J. Predictors of academic performance in a cohort of pre-registration nursing students. *Nurs Educ Today*. 2007; 27(4):357-64.
- 17- Ali PA, Gavino MIB, Memon AA. Predictors of academic performance in the first year of basic nursing diploma program in sindh, Pakistan. *J Pak Med Assoc*. 2007; 57(4):202-4.
- 18- Salamonson Y, Andrew S. Academic performance in nursing students: Influence of part-time employment, age and ethnicity. *J Adva Nurs*. 2006; 55(3):342-9.
- 19- Iramaneerat C. Predicting academic achievement in the medical school with high school grades. *J Med Assoc Thai*. 2006 Sep; 89(9):1497-505.
- 20- James D, Chilvers C, Academic & non-academic predictors of success on the Notingham undergraduate medical course. *Med Educ*. 2001 Nov; 35(11):1056-64.
- ۲۱- الهام پور ح، مطلق م، شکورنیا ع. تبیین عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه جندی شاپور توسط متغیرهای پیش بین روانی، اجتماعی، تحصیلی و خانوادگی. آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۸۴؛ (۱۴ ویژه نامه ۸۴): صفحات ۱۸۵-۱۸۴.
- 22- Garavalia LS, Gredler ME. Prior achievement, aptitude, and use of learning strategies as predictors of college student achievement. *Coll Stud J*. [serial online] 2002 Dec [cited 2009 May 5]: [9 screens]. Available from: URL: http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_4_36/ai_96619969/?tag=content;col1.
- 23- Frischenschlager O, Haidinger G, Mitterauer L. Factors associated with academic success at Vienna medical school. *Croat Med J*. 2005 Feb; 46(1): 58-65.
- 24- Bastias G, Villarroel L, Zuniga D, Marshall G, Velasco N, Mena B. Academic performance of medical students: a predictable result? *Rev Med Chil*. 2000; 128(6): 671-8.
- ۲۵- فخاریان ا، تقریبی ز، میرحسینی ف، رسولی نژاد س، اکبری ح، عاملی ح. اعتبار پیش بین معدل دیپلم در پیشرفت تحصیلی. مجله راهبردهای آموزش. ۱۳۸۸؛ ۲(۴): صفحات ۱۵۱-۱۴۷.
- ۲۶- تقریبی ز، فخاریان ا، میرحسینی ف، رسولی نژاد س، اکبری ح، عاملی ح. بررسی شاخصهای افت تحصیلی و عوامل مرتبط با آن در دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۱۳۸۹؛ ۱۲(۱) ویژه نامه: صفحات ۸۹-۷۶.
- ۲۷- امام قریشی ف، حیدری س ت، نجفی پور ص. بررسی فاکتورهای موثر بر وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم ۸۲-۱۳۷۳. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۱۳۸۹؛ ۱۲(۱) ویژه نامه: صفحات ۴۵-۴۰.
- ۲۸- نظری ر، شریف نیا س ح. علل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان پرستاری. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۱۳۸۹؛ ۱۲(۱) ویژه نامه: صفحات ۹۴-۹۰.
- 29- Dusek D, Dolovcak S, Kljakovic-Gaspic M. Academic profile of students who transferred to Zagreb school of medicine from other medical schools in Croatia. *Croat Med J*. 2004; 45(1): 59-62.

- ۳۰- غیبی ش، محمودلو ر، گام های توسعه در آموزش پزشکی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه . ۱۳۸۹؛ ۷(۲): صفحات ۱۴۶ - ۱۴۱.
- ۳۱- مطلب نژاد م، بیژنی ع، عیسی پور ر، قنبری م. وضعیت روند تحصیلی دانشجویان رشته ی دندانپزشکی مقطع بالینی دانشگاه علوم پزشکی بابل، ورودیهای ۷۵-۱۳۷۲. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۱۳۸۲؛ ۵(۲): صفحات ۷-۱۱.
- ۳۲- فلاح زاده م ح، رضایی ر. بررسی همبستگی برخی از فاکتورهای پیش دانشگاهی با عملکرد تحصیلی و موفقیت دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز. ۱۳۸۴؛ ۲۲(۴)ویژه نامه ۴۵: صفحات ۲۱۰-۲۰۵.
- 33-Fearing AD. Predictors of academic performance for minority baccalaureate nursing students Fearing AD. Predictors of academic performance for minority baccalaureate nursing students [dissertation]. Illinois: Illinois state university; 1995.
- 34- Kim M, Lee JI. Variables Predicting Students' First Semester Achievement in a Graduate-Entry Dental School in Korea. *J Dent Educ*. 2007; 71(4): 550 - 56.
- 35- Ofori R, Charlton JP. A path model of factors influencing the academic performance of nursing students. *J adv nurs*. 2002; 38(5): 507-15.
- 36-Kay-Lambkin F, Pearson SA, Rolfe I. The influence of admission variables on first year medical school performance. *Med Educ*. 2002. 36(2):154-9.
- 37- Karemera D, Reuben, LJ, Sillah, M. The effects of academic environment and background characteristics on student satisfaction and performance: the case of South Carolina State University's School of Business. *Coll Stud J*. [serial online] 2003 Jun [cited 2009 Apr 4]: [11 screens]. Available from: URL: http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_37/ai_103563753/?tag=content;coll.
- 38- Sayles S, Shelton D, Powell H. Predictors of success in nursing education. ABNF. [serial online] 2003 Nov/Dec [cited 2010 Aug 8]: [6 screens]. Available from: URL: http://findarticles.com/p/articles/mi_m0MJT/is_6_14/ai_112905385/?tag=content;coll.
- 39- Green BN, Johnson CD, Mccarthy K. Predicting academic success in the first year of Chiropractic College. *J Manipulative physiol Ther*. 2003 Jan; 26(1): 40-6.
- 40- Mills C, Heyworth J, Rosenwax L, Carr S, Rosenberg M. Factors associated with the academic success of first year health science students. *Adv Health Sci Educ Theory Pract*. 2009 may; 14(2):205-17.